

نگاهی تحلیلی به نماد قرص بالدار در هنر هخامنشی

شهلا گنجی

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد باستان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، تهران ایران

چکیده

به‌طور کلی، «نماد»ها در زندگی اجتماعی بشر ابزار تعامل اجتماعی است، به‌گونه‌ای که اصولاً تصور زندگی اجتماعی بشر بدون تعامل و روابط اجتماعی که به‌وسیله نمادها صورت می‌گیرد، بی‌معنا است. گویی انسان فاقد نماد و زندگی بی‌نماد، غیرممکن است. نمادها و اسطوره‌ها با زبانی پیچیده و رمزآلود با انسان سخن می‌گویند و واژگانی ژرف، عمیق و رازناک را با زبان نمادین بیان می‌کنند. نقش نماد در زندگی بشر، چنان پُر رنگ و برجسته است که هرگز در پیچ و خم زندگی و زمان گم نمی‌شود. تاریخ مصرف ندارد، قومیت نمی‌شناسد. هرچند ممکن است با گذر زمان، به‌تدریج به ژرفای باریک و تاریک ناخودآگاه انسان نمادپرداز و اسطوره اندیش راه یابد و بخشی از گنجینه‌ی عظیم نیروهای روانی وی شود. انسان‌ها همواره در طول تاریخ، با ابزارهای نمادین ارتباط برقرار می‌کنند. بنابراین، برای آشنایی با یک جامعه شناخت فرهنگی، روابط انسانی، ریشه‌های فرهنگی، روحیات و آداب، رسوم و سنن یک ملت ضروری است. چنانچه، شناخت فرهنگی و مقایسه آن‌ها با یکدیگر یکی از مؤثرترین شیوه‌های شناخت جوامع است. از این‌رو، نمادشناسی و نشانه‌شناسی، یکی از راه‌های شناخت تشابهات فرهنگی است؛ زیرا در بسیاری از فرهنگ‌ها، معانی نهفته در نمادها مشترک است و نمادها در هر جامعه و فرهنگی، نقطه اتصال ادب و زبان مکتوب و شفاهی آن جامعه است. مقاله حاضر با رویکرد تحلیلی و بررسی اسنادی، در پی تحلیل جامعه‌شناختی معنا، مفهوم، نقش، جایگاه و کاربرد نماد قرص بالدار در هنر هخامنشی است.

واژگان کلیدی: نماد، قرص بالدار، قَرَوَهَر، هخامنشیان.

مطالعات هنر و فرهنگ

دوره ۴، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۸، صفحات ۱۴-۱